

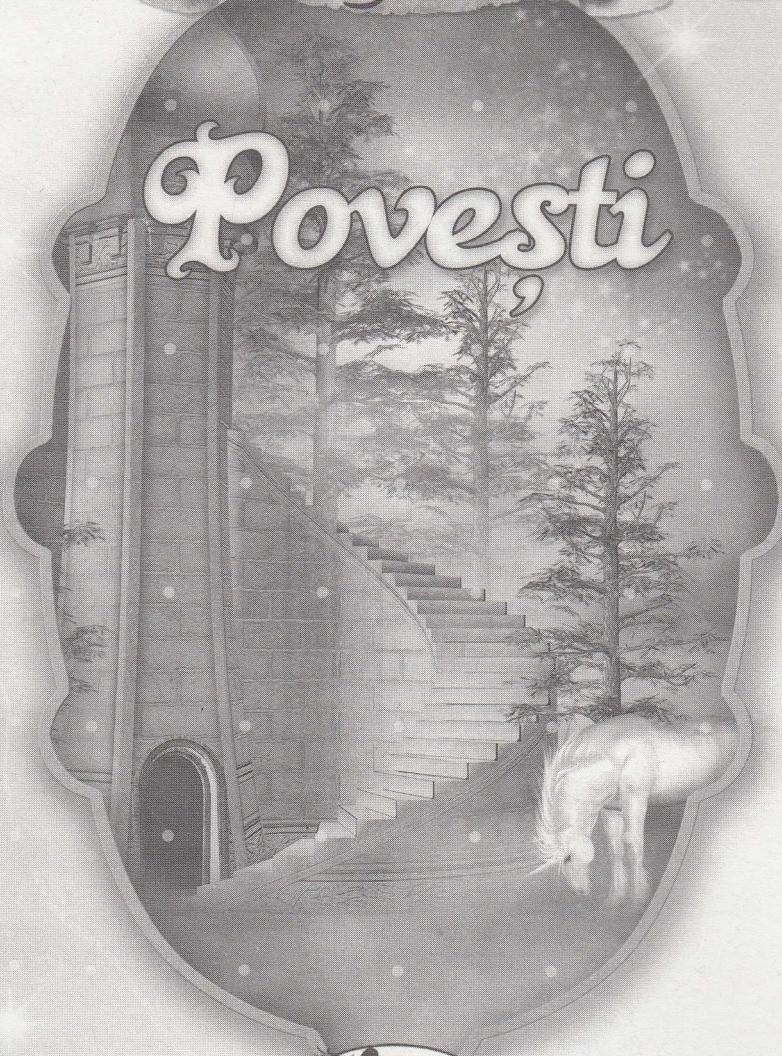
Libris

Respect pentru oameni și carti

Cele mai frumoase ...

Povesti

BIBLIOGRAFIE ȘCOLARĂ RECOMANDATĂ

CUPRINS

Fata săracului cea isteață, de Petre Ispirescu	4
Roman Năzdrăvan, de Nicolae Filimon	18
Sur-Vultur, de Dumitru Stăncescu	29
Fata babei și fata moșneagului, de Ion Creangă	43
Povestea porcului, de Ion Creangă	53
Fata moșului, de Barbu Ștefănescu Delavrancea ...	76

FATA SĂRACULUI CEA ISTEATĂ

de Petre Ispirescu

fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un om și o femeie. Ei erau atât de săraci, încât n-aveau după ce bea apă. Nici tu casă, nici tu masă, nimic, nimic, dară nimic n-aveau după sufletul lor. Muncea bietul om de dimineața până seara târziu, alături cu muierea, de-i treceau nădușelele, și ca să dea și ei în spor, ba.

Se ținea, vezi, norocul după dânsii ca pulberea după câini, cum se zice.

Umblau cu tărăbuțele de colo până colo, și ca să se statornicească și ei la un loc, nu găseau. Căci cine era să-i primească pe ei, doi calici, cu leaota de copii după dânsii?!

Adică uitasem să vă spui. Aveau acești oameni o spuză de copii. Din acești copii, cei mai mari erau numai fete, iară băieții erau mărunței și stau pe lângă dânsii ca ulcelușele.

Să nu vă fi dus Dumnezeu vreodată să fiți față când venea omul de la muncă, că v-ați fi luat câmpii. Ieșeau toți afară înaintea lui, jigăriți și hărtăniți, ca niște netoți, subțiratici și pițigăiați, mă rog, leșinați de foame, și tăbărau pe bietul om cu gura: tată, mi-e foame, tată, mor de foame.

Tatăl lor se zăpăcea și nu știa către care să se întoarcă mai întâi și le da toată agoniseala lui dintr-o zi. Dară de unde să le ajungă ce brumă le aducea el? Abia puneau p-o măsea.

Bietul tat-său și biată măsa de multe ori se culcau nemâncăți. Li se rupea inima de milă dară n-aveau încotro. Și ca să-si liniștească copiii, el le făgăduia că a doua zi are să le aducă mai mult. Astfel, mai cu șoșele, mai cu momele, adormeau și bieții copii, cu nădejde că a doua zi are să fie mai bine.

Dintre toți copiii, fata cea mai mare era mai tacută și mai cu judecată. Ea rămânea cu surorile și frații cei mai mici când se duceau părinții la muncă, vedea de dânsii, îi muștruluia și îi povătuia să fie mai cu răbdare, mai îngăduatori, ca să nu se amărască până într-atât părinții. Dară, bate toba la urechea surdului. Adeca, de! Ce să zici? Ar fi fost și ei, poate, mai îngăduatori și mai cu răbdare, dară burta le da ghies și îi facea de multe ori să fie neînțelegători.

Într-acesta, boierului pe moșia căruia se aflau acești oameni, ca și urgiști de Dumnezeu, i se făcu milă de ei și, într-o zi, când veni să se roage pentru sălaș, el îi zise:

- Omule, te văz harnic, muncești de te spetești, și două în trei te văz că nu poți lega. Iată, eu mă îndur și-ți dau un petec de loc, să fie de veci al tău. Du-te de-ți alege petecul ce-ți va plăcea și apucă-te numai decât să-ți faci un bordei.

- Bogdaproste, cucoane, și Dumnezeu să primească. De unde dai să izvorască, răspunse bietul om.

Se duse de-și alese un petec de loc și până în seară groapa pentru bordei o și dete gata.

Nepartea lui. Cum se brodi ca locul ce-și alesese să fie alături cu al unui țăran bogat și mândru de nu-i ajungea cineva cu prăjina la nas.

Peste noapte, nu știu cum se făcu, nu știu cum se drese, că o vită d-ale bogatului căzu în groapă și muri.

A doua zi de dimineață, bogatul, văzându-și vita moartă, sări cu gura mare asupra săracului, îl luă de piept și cu el târâș se duse la curtea boierului, să le facă judecată. Boierul se miră când ii văzu și-i întrebă ce caută?

Țăranul cel bogat zise:

- Boierule, acest prăpădit de om, venetic în satul nostru, n-ar mai avea parte de el, după ce ți-ai făcut pomană de i-ai dat un petec de loc, el tocmai lângă mine și-a ales să-și facă bordei! Una la mână. Bagă de seamă că, după ce e sărac,

apoi e și cu nasul pe sus. Al doilea, groapa ce și-a făcut pentru bordei, după ce că e mare foarte, apoi n-a avut grije să o acopere peste noapte cu ceva, numai ca să-mi facă mie pagubă, și mi-a căzut o vită într-însa de și-a rupt junghietura. Judecă d-ta acum, nu e dator să mi-o plătească? El zice că n-are cu ce. Și ce-mi pasă mie de asta?

– Boierule, răspunse și săracul umilit și cu lacrămile în ochi cât pumnul. Boierule, n-am ce zice, omoară-mă, spânzură-mă, n-am ce face dacă a dat păcatul peste mine. Așa este cum zice bogătașul meu vecin. Și fiindcă lui Dumnezeu îi place dreptul, drept să-ți spui ce e drept: am săpat groapă, și o groapă mare, ca să încapă bordeiul pe toți ai mei, dară nici că m-am gândit ca să-i aduc pagubă. Și nici n-a fost la sufletul meu cugetul de mândrie, căci n-aveam pe ce mă mândri, când mi-am ales loc lângă d-lui. Acum lumineze-vă Dumnezeu, boierule, și judecați după dreptate.

Boierul sta în cumpăna. Nu știa cui să dea dreptate. Vedea el că săracul a căzut în păcate, dară fără voie. După ce se gândi el nițel, zise:

– Bre, oameni buni! Eu am să vă fac trei întrebări; cine le vadez mai bine, a aceluia să fie dreptatea. Vă dau răgaz de trei zile, gândiți-vă. După trei zile să veniți și să-mi ghiciți întrebările. Țineți minte bine. Întâia întrebare sună aşa:

Ce este mai gras în lume?

A doua:

Ce este mai bun?

Și a treia:

Ce aleargă mai iute?

Aide, duceți-vă acum. Dară să mai știți una: dacă niciunul din voi nu va ghici vreuna din întrebările mele, să știți că unde vă stau picioarele o să vă stea și capetele.

Amândoi împriincinații se întoarseră la casele lor. Bogătașul, lăudându-se că el are să ghicească, fiindcă ce lucruri poate fi mai ușor decât a spune că porcul său din ograda este mai gras, deoarece stă slăinina pe dânsul de o palmă; iară săracul plângerea de potopea pământul gândindu-se la ce o să spuie el.

Dacă ajunseră fiecare la ai săi, bogătașul era vesel că are să-și câștige pricina, iară săracul se puse pe gânduri și tot ofta. Copiii se adunară pe lângă dânsul, se uitau, dară nu cutesau să-l întrebe ceva. Începură și ei a plângere; și se făcu acolo la dânsii o plângere și o jelanie de te luau fiori de milă.

Numai fata cea mai mare își luă inima în dinți și-l întrebă ce are de este aşa de trist?

– Ce să am, fata mea? Iacă, păcate de la Dumnezeu. Boierul ne-a îndatorat să-i ghicim niște întrebări pe care nici oamenii cei procopșiți nu i le-ar putea spune, necum un sărman prost ca mine.

– Ci spune-ne și nouă, că doară d-om putea să-ți dăm vrun ajutor.

– Și ce ajutor ați putea voi să-mi dați, voi care nu știți încă nici cum se mănâncă mămăliga.

– Te miră, tată, la ce am putea fi buni și noi. Și apoi ce strică dacă ne vei spune și nouă?

Atunci săracul zise: iacă, iacă, iacă ce ne-a zis boierul să ghicim; căci de unde nu, ne va sta capul unde ne stau tălpile.

Fata cea mare se puse pe gânduri și, după ce mai cugetă ea ce mai cugetă, se apropie de tată-său și îi zise:

– Ia lasă, tată, nu mai fi aşa de mâhnit. Nu ne lasă Dumnezeu pe noi să pierim. Când te vei duce la boierul să-i dai răspuns, ţi-oi spune și eu ceva. Și poate că va da Dumnezeu să scapi cu față curată dinaintea lui.

Săracul păru a se mângâia oarecum; dară numai inima lui știa. Nu voia, vezi, să-și mai măhnească și copiii.

În dimineață când fu a se înfățișa la boierul ca să-i ghicească întrebările, fie-sa îi spuse ce să răspunză. Săracul se arăta a fi mulțumit, dară se îndoia.

Se înfățișară înaintea boierului. Bogătașul, mândru și cu pieptul deschis; săracul, umilit și strâns la piept de sta să-i cruce sumanul cel zdrențuit de pe dânsul.

Boierul întrebă pe bogătaș:

– Ei, bade, ce este mai gras pe lumea asta?

Bogătașul răspunse cu coraj: